

2025 Winners Citizens' Engagement and Awareness-raising

Co-funded by
the European Union

EUROPA
NOSTRA

Историята на парк „Бедечка“ в Стара Загора спечели за България престижната Награда за европейско наследство / Награда Europa Nostra 2025

Четвъртък, 12 Юни 2025

До 12 септември може да се гласува за българския лауреат, за да получи и наградата на публиката. След седмица идва и тематичен фестивал

Днес Европейската комисия и Europa Nostra обявиха победителите в Наградите за европейско наследство / Наградите Europa Nostra за 2025 г., които са съфинансирани от програмата [„Творческа Европа“](#) на Европейския съюз. Тази година най-престижните награди за културно наследство в Европа отиват при 30 изключителни победители от 24 държави от целия континент (подробности тук: http://www.europeanheritageawards.eu/winner_year/2025/).

Сред победителите тази година се нареди популярният със своите граждански борби район на река Бедечка в Стара Загора. Историята е наречена „Изкуството да запазим Бедечка“ и [можете да я видите тук](#). Вижте и [специалното кратко видео тук](#).

Това е единственият представител на България в престижната селекция. Отличието идва в категорията „Ангажиране на гражданите и повишаване на осъзнатостта“. В своята категория Бедечка е наредена до усилията за реставрация на Нотр Дам в Париж, приобщаващите практики за опазване на наследството в Каса Батльо на Гауди в Барселона и др. Парк „Бедечка“ в Стара Загора, застрашен от няколко противоречиви плана за застрояване, се превърна в общностен символ за опазване на природа и култура. Зад наградата стоят Творческият колектив „На улицата“ и гражданската група „Запазете Бедечка“.

Само след дни идва тематичният доброволчески [Бедечка фест](#) – където гражданите ще получат наградата от представители на Europa Nostra. <https://www.facebook.com/events/1290896362723171>.

Сега поддръжниците [могат да гласуват онлайн](#) за българския лауреат и в конкурса „Избор на публиката“ за 2025 г., Това би донесло на каузата парична награда от 10 000 евро, които

организаторите ще вложат с пълен отчет в дейности, свързани с парка. Гласовете могат да се подават до 12 септември.

Победителите в Наградите за европейско наследство / Наградите Europa Nostra за 2025 г. бяха избрани от [специално жури на наградите](#), съставено от 11 експерти по културно наследство от цяла Европа, след оценка на кандидатурите от [комисиите за подбор](#). За тазгодишните награди бяха подадени общо 251 допустими кандидатури от организации и лица от 41 европейски държави.

Глен Микалеф, европейски комисар по въпросите на междупоколенческата справедливост, младежта, културата и спорта, заяви: „Европейските награди за наследство / наградите Europa Nostra ни дават възможност да отбележим как културното наследство е дълбоко ценено в Европа. Тазгодишните победители показват непрекъснатите усилия за опазване и популяризиране на нашето богато културно наследство за идните поколения. Поздравления за победителите за техните изключителни постижения и за ценния им принос.“

Чечилия Бартоли, световноизвестен мецосопран и президент на Europa Nostra, заяви: „Сърдечно поздравявам тазгодишните носители на наградите за европейско наследство / Europa Nostra за заслуженото им признание. Тези вдъхновяващи инициативи показват как културното наследство може да бъде мощна сила за положителна промяна в Европа – укрепване на общностите, подкрепа на благосъстоянието, стимулиране на креативността и утвърждаване на икономическа устойчивост. Културното наследство свързва хората през поколения и през граници. То сближава европейските граждани, обединени в своето богато многообразие. То внася красота и смисъл в ежедневието ни и показва, че може да помогне за оформянето на по-устойчиво и приобщаващо бъдеще.“

Победителите ще бъдат наградени на церемонията по връчване на наградите за европейско наследство за 2025 г. на 13 октомври във Флагей, емблематична сграда в стил Ар деко, в Брюксел, Белгия. В събитието ще участват европейският комисар Глен Микалеф и изпълнителният президент на Europa Nostra Херман Парцингер. По време на церемонията ще бъдат обявени носителите на Голямата награда и носителят на наградата „Избор на публиката“, избрани измежду тазгодишните носители на наградите за европейско наследство / наградите [Europa Nostra](#) с право да получат по 10 000 евро. Церемонията ще бъде акцент в [Срещата на върха за европейското културно наследство 2025](#), която ще се проведе от 12 до 14 октомври 2025 г. в Брюксел. В сложния геополитически контекст, срещата на върха ще предостави и своевременна възможност да се даде видимост на предстоящия Културен компас на Европейския съюз и да се защити политическата, обществената, екологичната и икономическата стойност на културното наследство за бъдещето на Европа. Срещата на върха е организирана от Europa Nostra и е съфинансирана от Европейския съюз.

Парк „Бедечка“ в Стара Загора, застрашен от няколко противоречиви плана за застрояване, се превърна в общностен символ за опазване на природа и култура. Гражданска застъпническа дейност и творчески инициативи го превръщат в първи парк за ленд арт и културно наследство в България. Парк „Бедечка“ в Стара Загора е значимо зелено пространство, известно със своята екологична, историческа и културна стойност. Създадено като крайречен парк в средата на 20-и век, то непрекъснато се сблъсква със заплахи от застрояване изгубване на зелени площи. Повече от десетилетие сдружението „Запазете Бедечка“ води гражданска битка за защита на парка.

През 2023 г. Творческият колектив „На улицата“ се присъедини към усилията и заедно с ангажирана местна общност поде силно гражданско и артистично движение за опазване на парка като жизнено убежище на природа и култура. В сърцето на парка се издига емблематичният 700-годишен чинар (Старият чинар), официално защитен от 1960 г. насам като природна забележителност. Последни проучвания на биоразнообразието подчертават богатите екосистеми на парка, включително речни местообитания и защитени видове, като видри и прилепи. Гражданското застъпничество, подкрепено от научните доказателства, доведе до юридическо утвърждаване на парка като зелено пространство, успешно спирайки няколко спорни плана за застрояване и връщайки статута на зелена площ в рамките на устройствения план на града. Проектът „Изкуството да запазим Бедечка“ разшири по креативен начин идентичността на парка и продължава усилията на местната общност да го превърне в първи градски ленд арт парк в България. Използвайки естествени материали, художници създадоха инсталации, които се съчетават с пейзажа, засилвайки връзката между културата и природата. Ключов Момент бе провеждането на симпозиум по дървопластика през 2024 г., обединил утвърдени и нови имена в изкуството. Това събитие откри нови хоризонти за културен туризъм и екологично образование край Бедечка.

Ежегодният фестивал „На зелено“ допълнително засили общественото участие. Първото издание през 2023 г. привлече около три хиляди посетители; през 2024 г. броят им нарасна до над седем хиляди. Програмата включва еко-образователни работилници, спорт, представления и арт инсталации. Фестивалът събира разнообразна публика от различни култури, създавайки нови пространства за диалог и колективно действие.

През 2022 г. археологически разкопки разкриха некропол, датиращ от римския до средновековния период – което засилва историческото значение на района. В сътрудничество с Регионалния исторически музей на Стара Загора и с местните власти се разработват планове за интегриране на този пласт културно наследство в бъдещето на парковия район.

Създаден е и документален филм, който разказва историята на Бедечка и на гражданите, работещи за запазването на парка. Проектът е показателен за подчертаното напрежение между развитието на градските пространства и опазването на природното и културното наследство – динамика, пред която са изправени много европейски градове.

Запазването на парк „Бедечка“ е в съответствие с по-широките европейски цели за устойчиво развитие. В регион, преживяващ трансформация по силата на Механизма за справедлив преход на ЕС, Бедечка илюстрира как гражданската ангажираност, културните начинания и устойчивото управление на природните ресурси могат да подкрепят едно по-зелено и по-приобщаващо бъдеще.

„Инициатива „отдолу нагоре“, която възпира планираното преобразуване на парк в жилищен район. Инициативата демонстрира граждански активизъм за защита на културното и природното наследство, актуален в по-широкия европейски и източноевропейски постсоциалистически преход, където публичната собственост беше широко приватизирана“, отбеляза журито на наградите.

„Пример за това как публичните зелени площи могат да бъдат защитени и да се превърнат в места за памет, творчество и отдих – и как те могат да бъдат разпознати в своята екологична значимост, особено при справянето с последиците от изменението на климата“, подчертава още журито.

Кандидатстването за наградите през следващата 2026 година вече е отворено. Кандидатури се подават онлайн в срок до 9 септември 2025 г. За допълнителни факти и данни относно наградите, посетете [уебсайта на наградите](#).

Информацията е предоставена от Творческия колектив „На улицата“ и групата „Запазете Бедечка“.